

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, 1970 26785.
ת. ד. 136. מען למברקיה: "עולמפרט".
המועצה לזכרון העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, פל 2239.
המספר: דוד טופל ובני, תל-אביב.
המערב איננו אחראית לתוכן המודעות

העורך הראשי: אורי אבנרי

ראש המערכת: שלום כהן

עורך משנה: רוב איתן

עורך כותב: סילבי קשה

כתב בכיר: שלום כהן

אלי תבור

חברי המערכת: משה ברדיצ'וב, שיער גלור, גלוי גלוי, דוד הורוביץ, רותי רוד, אברהם חרמון, יוסף אברהם, אביבה פטו, עמוט קינן, שלמה כהן.

עורך תבנית: זקי

צלם המערכת: אריה קרו

חברת המערכת: משה ברדיצ'וב, שיער גלור, גלוי גלוי, דוד הורוביץ, רותי רוד, אברהם חרמון, יוסף אברהם, אביבה פטו, עמוט קינן, שלמה כהן.

הציתון הנקרא ביותר במדינה

20.6.72

הנחיתו המפורסמת של סגן נציב מנג'ון המדינה, כי "עתונאים אינם זכאים לקבל ידיעות יותר מאשר הציבור הרחב", וניפונפו של היועץ המשפטי בספייה החוק למשטר על סודות המדינה יצרו מצב מגוחך. הדבר הגיע ליוני כך, שכאשר שאל לפני שבוע צלם העולם הזה את סדן ביהמ"ש שפוטט בחיפה באיזה חדר יושב שופט מסיים, השיב הלה: "אני מצטער מאד, לא יכול להגיד לך. אסור לספר לעתונאים שום דבר".

השבוע יצא חבר אחר של מערכת העולם הזה לבדוק באיזו מידה משפיעות הנחיות ההשתקה של חיים כהן ומרעיו. הנה מה שקרה, בכל מקרה, ברגע שהציג את עצמו כעתונאי ושאל שאלה סתמית:

אל יומנאי תחנת המשטרה שבתחנת האו"ם טובוסים המרכזית בתל-אביב פניתי בשאלה פשוטה: כמה שוטרים משרתים בנקודה? הוא הרים את עיניו בחשדנות ברורה, כהן אותי מספר שניות והפליט מתחת לחטמו: איני יודע.

נוטר אחד השערים בקריה, לעומת זאת, הראה לי ברצון וללא שמץ של חשד היכן נמצא כל משרד. הוא אף עזר לי למצוא אנשים שחיפשתי.

במשרד מסיים, לחלוטין ללא תעודה מתאימה. עברתי ליד איש המודיעין, שהיה עסוק בשיחה עם שני אנשים ליד האשנב. הוא לא עצר אותי ונכנסתי לחצר. שאלתי סקידה שהסתובבה שם מה שמכרתה, והיא ענתה שאינה יכולה לומר. נכנסתי לאחד המשרדים; ישיבה שם פקידה צעירה ונאה. שאלתי אותה, לאחר שהצגתי את עצמי, מה תפקידה באותו משרד. היא ענתה שאסור לה לומר מה הם עושים, "המנהל יוכל לומר לך מה תפקיד דוג", אמרה לבסוף. כאשר שאלתי אותה מה עושה המנהל, ענתה: "הוא מבקר חמ"רים".

שאלתי לשמו של המנהל אצל איש-המודיעין. הוא טרם לענות, שאל לעומת זאת כיצד נכנסתם פנימה. הסברתי לו והצגתי את עצמי בפניו. מאותו רגע טרם האיש לדבר, כל עוד ניצבתי ליד האשנב. ביקשתי להיכנס שוב לחצר, כדי למסור דבר-מה למכרה שנקבתי בשמה. הוא אסר זאת, הסכים

הצילון!

אני פונה אל כל בעל מצפון בישראל: הצילו! אדם חולה ומוכה נורא, ואת בניו, זה עתה נודע לי כי אחד מתושבי המעברה הסמוכה, אשר על אף היותו חמשת הינו חולה במחלה קשה ושניים מבין ששת ילדיו הסמנים חולים קשה אף הם. ניסה כל הזמן לקבל טיפול ואישפון מתאים לו ולי-לדיו, כל מה שהציעו לו זה סעד של כמה לירות. איש לא רצה להביא לכפשו של האב האומלל הרואה את ילדיו נמקים ונאנקים לנדר עיניו. ועתה שלח מכתב לראש הממשלה ולנשיא המדינה, שאם עד ה-5 לינואר לא ימצא סידור מתאים, הוא אישיר קץ ל-חייו ולחיי בני משפחתו. האמנם יורשה ה-דבר בישראל?

אל תחמום (ש)נור בדישו
אם אמנם היתה נסיעתו של שר-הפיתוח מרדכי כהנא מועדת למטרות פוליטיות ולא למטרות של משרד, כפי שכתבתם (העולם הזה 1108), סבורני שצדק לזיין אשכול במעון או נסיעתו. אפשר להביא את כוונותיה הטובות של מ"פ"ם כקשירת יח

הצהרתו של שרהאוצר לוי אשכול בסוף השבוע, כי אם בנטוב רוצה לנסוע ולאסוף כסף למנבית הוא מוכן לתמוך בנסיעה כזאת, מנלה בפעם נוספת את דמותו של המשטר. לאסוף כסף, לשנוורר — בבקשה; אבל לנסוע למעלות הכשרת-קרקע מדינת שלא בחסות מ"פא"ל — לא ולא. קשה להאמין שבכאשר המדינה עומדים אנשים הסבורים כי כסף השנוורר יענה על כל בעיותיה של המדינה ויכטיח את קיומה.

פרוסיות חלוצית?
השוואתו ההיסטורית של אורי אבנרי בין הפרוסים לבינינו (העולם הזה 1108) היתה פשוט עבודת-מחקר מערית. נדהמתי ממש למראה ההקבלות המדויקות. אולם השאלה ששאל העורך בסוף מאמר: האם רוצים אנחנו להיות פרוסים? דומני שאיננה ב"מ קומה. כלום יש לנו ברירה אחרת מאשר למפת את צה"ל ואת משקי הספר ולהעמיד במטות הראשון את בכתוביה המדינה כיצור, עד אשר יושג השלום הנצח?

מחירי לחשוב כי זה נכון. זהבה פילר, חיפה

המאמר, "אנו הפרוסים" היה מוצלח ביותר. הוא מתאר באופן ברור את העתיד האפל הצפוי לנו אם לא נחלץ למתח את הערכים הפרוסים-פרסונליזציה, השוררים לעת-עתה בחיי ארצנו. אבל נדמה לי שבכל זאת מורגשת התעוררות מסוימת בקרב האינטליגנציה העברית הצעירה. קיימים אצלה סימנים של עמדה שלילית כלפי הפרוסיות בחיינו ונס למערכת העולם הזה חלק ניכר במספר זה, בהכנה ההולכת ונוהרת לכבוד וחרות האדם.

ד"ר אלכסנדר ז'ק, תל-אביב

בכל זאת יש הבדל: אצלנו, במשקי ה-ספר, לא רק נגרים לוחמים ועובדים, אלא

מתיישבת-ספר ישראלית וחיל-חקלאי פרוסי

גם הנשים ועל זה לא חלמו מימיהם הפרוסים.

נחום בר, עפולה

יתכן שחלמו על כך, אם כי קשה למדג את האיכר-הלוחם הפרוסי עם מתיישבת-הספר הישראלית (ראה תמונה).

ורידים למדי
קראתי את רשימתכם על האנגלי האחרון (העולם הזה 1107), שנשאר בארץ. כמו כל תושבי רמת-גב הודעתי לקרוא כיצד קיבל סופרכם את הסיפור. אף אחד בכפרנו לא היה מחויב לקבל את משפחת דאוס, כי פה זה לא שייכו אל מושב. בכל זאת נתנו להם רירה יחידה שהיתה פנויה. יש כמובן עוד בתים, אך הם רק למשקים או לתברים עובדי צבור במושב, כמוני למשל.

נכון: הצריף שהם גרים בו איננו צריף למגורים, אך בזה לא אשם אף אחד מרמת-גב. טדי דאוס עובד במועצה-האזורית גל-בוע ויתכן שהם צריכים לראות לו לדיוור נאות יותר. טדי עובד עבודה קבועה. הוא מרסמוריסט טוב ועובד זה כשנתיים בקירוב במועצה האזורית. גם בעלי עובד ואנחנו חיים יפה ויש לנו בית הכל. האם בגלל זה שמשפחת דאוס לא יכולה להסתדר עם משפחת חדשית קבועה, הם יוכלו לבוא בסמוך למסורות משפחתיים? אם הם חיים גרוע יותר מעולים הימים, כלי ארון בבית וכלי נוחיות, הרי בזה לא אשמה הממשלה או פקידים במשרד כלשהו.

כשצעצעי, אני בהחלט חושבת שלמשפחת טדי דאוס מגיע שיכון ואומו. אם משפחת דאוס לא נקלמה בכפרנו הרי זה רק מתוך כך שהם לא רוצים בקשרים. בכפרנו יש כמה וכמה משפחות מנשואי-תערובת פולניים, וכולם נקלטו יפה בתברה. סד כננס אלינו לפעמים והוא אדם חברותי, קשה לו לדבר עברית אבל הסתדרנו. עם טובה אני בירי-דות כמו שתי שנתנו. והוא, אנהנו בכפר נולדנו ירדנים. לא מתוכחים הרי זה פילוסופיה אבל טובה דאוס אומרת: "מה יש לי לדבר פה בכפר ועם מי? שוב על מה לבשל ועל הירדנים?" או זה לא נושא מעניין לשיח-חיה, שתבהר לה את ירדייה בין אנשים ומושבים אחרים. אבל לטרי טניע מה שהוא דורש. יש במקרה שהם יעזבו את המדינה זה יעלה ביוקר לישמה העובד.

רבקה שרביט, רמת-גב

שקידה מושמטת
ברשימה שהופיעה במדור במדינה (העולם הזה 1108) בשם שקד שוקר על המלאכה, רציתם כנראה להניד דברים חשובים מאוד. אבל אמרתם אותם בצורה שלא יכולתם להכין מה התרחש בעצם בתנאים. מה ראייתם למען נגד ראש-עיריית תנאים שקיבל את הצעת סולל-בונה לביצוע עבודות-כינוע עבוד שהחברה להנדסת הנישה הצעת וולה יותר. הרי לפי מה שאמרתם כתבתם על-עצמכם הצעת סולל-בונה זולה יותר.

הקורא לוי צודק. ברשימה הנ"ל נשמט בדפוס קטע שהעדרו מקשה על הבנת הסיפור. בקטע שנשמט נאמר כי באותה ישיבה בה התקבלה הצעת סולל-בונה הקריא ראש-העיר עצמו מכתב שנשלח על ידי החברה הלאומית להנדסה בה הציעה החברה לבצע את העבודה בשיתוף המנהרה בדרך קצרה יותר ובכסוים שהוא זול יותר ממחיר הצעת סולל-בונה. למרות זאת התקבלה ההצעה היקרה יותר של סולל-בונה.

גילוי המין
ממש נדהמתי מפרשת סיפור הארבעה (העולם הזה 1107) שבו נפגעה האשה ה-קדושה הזאת רקבה נובה, אותה אני מכיר אך מעט מאוד, אך מספיק כדי להעריצה. האם אין בודקים סיפור לפני שהוא מת פרסם, ואת האפשרות שהוא יכול לפגוע באישיות הומניטרית זו?

יעקב אזוק, מושב שחר

השתעמתי? האם אתם רוצים להפוך את יהושע בריוס לבורים פסטרקט הישראלי? כיצד יתכן שבמדינת ישראל ירדפו ויתקפו מספר משום שהספרות שהוא כותב אינה מוצאת חן בעיני אנשים מסוימים ממערכת "דבר"? אם לכל אלה שכוחשים על בריוס בגלל שהרמות שתיאר בסיפור הארבעה ריו

מתיישבת-ספר ישראלית וחיל-חקלאי פרוסי

מה לרמות מציאותית, יש זכות לעשות זאת הרי ודאי יוראי שיש זכות לברית-המועצות לרדוף את פסטרקט שבספרו מוציא לעו לא על אדם אחר אלא על עם שלם. אינני רוצה כמובן להשוות את השניים מבחינה ספרותית, אולם נדמה לי שבשני המקרים אין ערכו של היצירות מצדיק את הרעש סביבו.

משה זוסמן, תל-אביב

לצערנו לא קראנו את ספור הארבעה של בריוס אולם מכירים אנו סופר זה בספריו הרבים, בעיקר החלפה בעינינו ביצירת המופת שלו, מלאת התום והודו — "עיר סוסמה". אמנם בשאר ספריו ראה הסופר בחייהם-מיוזם סמורה עוברת לסוחר ותארים תיאור חסר תום ורוד, אולם זהו האדם. עורגנו מעריכים את כושר הביטוי השופע והחדר של יהושע בריוס וירידתו לנכבי נפשי-האדם כאשר הוא אדם — בשרודם, בימים אלה בהם עומדים אנו נדהמים לפני אפשרות שלילת חופש הכתיבה, טוב לפנות דרככם לצבור בקריאה לתת חופש דיבור וכתובה לסופר.

שמעון וחנה מלאכי, כפר זיתים

טוב עשה העולם הזה, שכררד כלל איני מרבה למצוא בו מאמרים ורפורטז'ות כפי רותיות, על שהקדיש מקום לשעורוייה הכפי רותיות של סיפור הארבעה, בעקבותיכם התעוררה שאר העתונות העברית לדון בפרשה זו, ואני סבור שעליכם להקדיש עוד מאמר כדי לנסות את תגובות העתונות והתופעה הכללית היא שרוב העתונות בפרו-סיות הסודר ובעובדה, תקפה את בריוס אף על החלקים האירונים שבסיפורו. אני סבור שזו תופעה מראיית למדי, אם סופר ישי ראלי אינו יכול להרשות לעצמו לכתוב בגלוי על ענייני-מין ולתארים בתיאורים הל-שום בהרבה ממה שנוהגים סופרי שאר האומות.

ישיביל החלב
בענין המחלוקת על כשרות החלב בין ה-אדוקים במדינת ירושלים (העולם הזה 1106), הרשוני לשאול, איפוא, מה דינה של אבקת-חלב אמריקאית, המוכאת ארצה ומה ריו מוצריה? האומנם גם בארצות-הברית עומד יהודי על נבו של כף רפתן אמריקאי המסי פח חלב בכיתיה-החורשית?

אליעזר בוכני, גבעתיים